

Десять шість копійок річно на одному карбованцеві заробляють. Та й якже урядови сим самим цукроварникам не помагати? Аджеж деякі зних князі з царської фамілії, в цукроварне діло грошки вложили. Та що тут толкувати! До чого не доторкнись, щоб то не бракувало: чи зісти, чи випити, чи одягнутись, чи так до дому що забракне — за все з тебе податок зцуплять і зцулять чесно і «благородно» тому,, що ніхто тебе не примушує до того. коли є охота і достаток — купи! а нема — не примусять. Заплатиш той податок, що й сам не будеш знати, неначе то з тебе купець за товар взяв. От від сего такий податок називає ся посередним тому, що його в тебе не прямо з кишені беруть, а так «благородно», та незаметно, неначе який жулік на ярмарку в мужика калитку з за пазухи витягне.

— Справді, що посередний! Хочеш заплатиш, а не хочеш, не заплатиш, та й платиш його начеб то не прямо урядови, а з початку купцеві. Сиритно! . . . Тільки як не говори, але се так для ока, що платимо його ніби коли хочем. а на ділі оно все однаково тому, що без нафти чи сірників, без горівки, тютюну та чого иншого не обійдеши ся, значить мусяти заплатити.

— Тож оно і є! Та хіба лише се! Хіба мало других таких посередних податків є. що зразу їх і не заметиш і не догадаєш ся, а в нужді, то хоч і не хочеш, то заплати. Ну, от хочби стемплевий податок за стемплі гербові — се хоч і видний, а все таки, сам знаєш як береш паспорт або в суд якусь бумагу посилаєш чи що — треба те все по формі зробити, а в таким разі треба непременно гербовий стемпель купити. От хоч би тепер купці за гільдію себто за право торгівлі платять. Ну, а з когоч се все візьмуть? Все з нашої мужицької кишені, купець сі грошки вибере. Ну наприклад, прийде мужик до крамниці. «Дайно мені Іване Трохимовичу, фунт сім'яного олію».

— Прошу! А скільки за фунт сїдуче? — Стільки то (там 15 чи 20 коп. «Бога ти забув, чи що? За віщож так дорого? Аджеж ми його тобі на зимового Николая, як продали?»

— Був такий час то й продали. Я брате урядови за гільдію плачу, та ще в земстві скільки, от воно що! Часом так со-